

Nr 13

Av herr **Karlsson, Gustaf m. fl.**, om utredning rörande vidgade befogenheter för direktionserna vid statens sinnessjukhus.

Enligt närmare bestämmelser i gällande sjukhuslag och sjukhusstadga utövas den närmaste tillsynen vid och ansvaret för förvaltningen av kroppssjukhusen av en direktion, som utses av den som driver sjukhuset, d.v.s. landstingen och städerna utanför landsting.

Direktionen skall bl. a. yttra sig över förslag till delning av lasarett samt över förslag till lasarettsläkartjänst. Vidare skall direktionsen tillstyrka förslag om förordnande av biträdande lasarettsläkare.

I fråga om lasarettets förvaltning gäller bl. a., att direktionsen skall fastställa dagordning samt lämna de särskilda föreskrifter, som kan finnas nödiga för tryggande av god ordning vid lasarettet och för dettas ändamålsenliga skötsel. Direktionsen, vars ledamöter äger att mellan sig fördela tillsynen och göromålen, skall utse en kassakontrollant. Beträffande förvaltningen av fonder och andra medel samt förvaringen av värdehandlingar, kontrakt, gåvobrev etc. lämnas detaljerade föreskrifter i 12 § sjukhusstadgan. Direktionsen åligger att ha vård och tillsyn över den eller de fastigheter, som används för lasarettets behov, samt över lasarettets inventarier och övriga tillhörigheter. Om sjukvårdsstyrelsen inte fastställt en enhetlig spisordning för flera lasarett eller andra sjukhus, skall direktionsen fastställa spisordning för lasarettet.

Ny-, till- eller ombyggnad av lasarett, vilken är av mindre omfattning och som kan hänföras till byggnadernas ordinarie underhåll, skall direktionsen ombesörja. Vid behov av åtgärder av större omfattning åligger det direktionsen att anmäla behovet för sjukvårdsstyrelsen, som då omhändertar utredning och förslagsställande till landstinget.

Före den 1 juli varje år skall direktionsen till sjukvårdsberedningen insända förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år.

Utöver vad nu sagts har direktionsen att ta befattning med flertalet personalärenden vid lasarettet; i fråga om detaljer hänvisar vi till sjukhusstadgan.

Även vid sinnessjukhusen handhas förvaltningen, under medicinalstyrelsen som överstyrelse, av en särskild direktion. Närmare bestämmelser i ämnet meddelas i gällande stadga angående sinnessjukvården i riket, till vilken vi hänvisar.

Allmänt taget kan sägas, att dessa bestämmelser nära ansluter till de ovan återgivna föreskrifterna om direktionsen i sjukhusstadgan. I fråga om detaljer är det likväl så, att förvaltningen av sinnessjukhusen är starkare

centraliserad till medicinalstyrelsen än förvaltningen av kroppssjukhusen till sjukvårdsstyrelsen.

Vi skall i detta sammanhang icke närmare ingå på de orsaker, vilka påverkat utvecklingen av kroppssjukhusen. I stället vill vi framhålla den stora skillnad, som råder mellan kroppssjukhusens administration och den verkligt ledande ställning direktionerna vid kroppssjukhusen intar jämfört med direktionerna vid statens sinnessjukhus.

Det torde icke råda tvivel därom, att den förhållandevis fria ställning direktionerna vid kroppssjukhusen intar varit och är till fördel för kroppssjukvården.

Den starkt centraliserade ledningen av statens sinnessjukhus har måhända varit befogad i en tid då anslagen till sinnessjukvården var så otillräckliga som förr varit fallet. Med den omfattande utbyggnad av sinnessjukvården som alltsedan 1950 års principbeslut försiggår och de betydande anslag för sinnessjukvård som numera anvisas synes tiden nu vara inne för att bereda sinnessjukhusdirektionerna möjligheter att göra självständiga insatser till sinnessjukvårdens fromma. Åtgärder i detta syfte skulle rimma väl med de centraliseringstendenser, som sedan åtskilliga år gör sig gällande inom statsförvaltningen. Att i detalj ange vari åtgärderna skulle bestå är emellertid inte möjligt utan en utredning, som skulle syfta till att klarlägga i vilken utsträckning det är möjligt att *dels* tillägga direktionerna ökade befogenheter *och dels* — som en följd av denna utvidgning — tillerkänna dem större initiativrätt än f. n.

Utredningen bör emellertid syfta till praktiskt genomförbara förslag, som så nära som möjligt bereder direktionerna vid statens sinnessjukhus samma ställning som direktionerna vid kroppssjukhusen och detta utan att avgörandet i större frågor av principiell eller ekonomisk natur fråntages medicinalstyrelsen. En sådan utredning synes böra bedrivas så skyndsamt, att på densamma grundade förslag kan underställas 1957 års riksdag.

Under återopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av förslagsanslaget till Statens sinnessjukhus: Avlöningar beslutar i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande vidgade befogenheter för direktionerna vid statens sinnessjukhus samt om de förslag till 1957 års riksdag, vartill utredningen må giva anledning.

Stockholm den 17 januari 1956

E. Birke

Rudolf Boman

Gustaf Karlsson

Gunnar Lodenius